

Karta Praw Podstawowych UE a Konstytucja RP

Karta Praw Podstawowych, jest zbiorem podstawowych praw uchwalonym i podpisanym przez premierów rządów wszystkich państw Unii Europejskiej podczas zjazdu Rady Europejskiej w Nicei. Charakter prawny Karty określi Traktat Reformujący UE, który ma zostać podpisany w grudniu 2007 r., i po ewentualnej ratyfikacji w krajach UE ma wejść w życie 1 stycznia 2009 r.

Zbieżności między zapisami Karty Praw Podstawowych i Konstytucji RP ilustruje tabela, z której wynika, iż zapisy te mają podobne brzmienie, a różnica polega na tym, że pierwsze odnoszą się do wszystkich obywateli Unii, drugie do obywateli Rzeczypospolitej. Tabela zawiera wybrane artykuły prawne dotyczące związków zawodowych i prawa pracy.

KARTA PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ	KONSTYTUCJA RP
Artykuł 12. Wolność gromadzenia się i stowarzyszania się 1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego gromadzenia się i swobodnego stowarzyszania się na wszystkich poziomach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich, z którego wynika prawo każdego do tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla obrony swoich interesów. 2. Partie polityczne na poziomie Unii przyczyniają się do wyrażania woli politycznej jej obywateli.	Art. 57. Każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Ograniczenie tej wolności może określać ustawa. Art. 58. 1. Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się. Art. 59. 1. Zapewnia się wolność zrzeszania się w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz w organizacjach pracodawców.
Artykuł 15. Wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy 1. Każdy ma prawo do podejmowania pracy oraz wykonywania swobodnie wybranego lub zaakceptowanego zawodu. 2. Każdy obywatel Unii ma swobodę poszukiwania zatrudnienia, wykonywania pracy, korzystania z prawa przedsiębiorczości oraz świadczenia usług w każdym Państwie Członkowskim. 3. Obywatele państw trzecich, którzy posiadają zezwolenie na pracę na terytorium Państw Członkowskich, są uprawnieni do takich samych warunków pracy, z jakich korzystają obywatele Unii.	Art. 24. Praca znajduje się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo sprawuje nadzór nad warunkami wykonywania pracy. Art. 65. 1. Każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Wyjątki określa ustawa.
Artykuł 28. Prawo do rokowań i działań zbiorowych Pracownicy i pracodawcy, lub ich odpowiednie organizacje, mają, zgodnie z prawem wspólnotowym oraz ustawami i praktykami krajowymi, prawo do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy na odpowiednich poziomach oraz w przypadkach konfliktu interesów, do podejmowania działań zbiorowych w obronie swoich interesów, w tym akcji strajkowej.	Art. 59. 2. Związki zawodowe oraz pracodawcy i ich organizacje mają prawo do rokowań, w szczególności w celu rozwiązywania sporów zbiorowych, oraz do zawierania układów zbiorowych pracy i innych porozumień.
Artykuł 29. Prawo dostępu do usług wyszukiwania miejsc pracy Każdy ma prawo dostępu do bezpłatnej usługi wyszukiwania miejsc pracy.	Ustawowo zagwarantowane prawo do bezpłatnej usługi wyszukiwania pracy
Artykuł 30. Ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy Każdy pracownik ma prawo do ochrony w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, zgodnie z prawem wspólnotowym oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.	Regulują przepisy Kodeksu Pracy
Artykuł 31. Należyte i sprawiedliwe warunki pracy 1. Każdy pracownik ma prawo do warunków pracy uwzględniających jego zdrowie, gwarantujących mu bezpieczeństwo i godność. 2. Każdy pracownik ma prawo do ograniczenia maksymalnego wymiaru czasu pracy, okresów dziennego i tygodniowego odpoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu.	Art. 66. 1. Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Sposób realizacji tego prawa oraz obowiązki pracodawcy określa ustawa. 2. Pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów; maksymalne normy czasu pracy określa ustawa.
Artykuł 32. Zakaz pracy dzieci i ochrona młodocianych w pracy Zatrudnianie dzieci jest zakazane. Minimalny wiek dopuszczenia do zatrudnienia nie może być niższy niż minimalny wiek zakończenia obowiązku szkolnego, z zastrzeżeniem uregulowań, które mogą być bardziej korzystne dla młodocianych i z wyjątkiem ograniczonych odstępstw. Młodociani dopuszczeni do pracy muszą mieć warunki pracy odpowiednie dla ich wieku oraz być chronieni przed wykorzystywaniem ekonomicznym oraz jakąkolwiek pracą, która mogłaby szkodzić ich bezpieczeństwu, zdrowiu lub rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, moralnemu i społecznemu albo utrudniać im edukację.	Art. 65. 3. Stałe zatrudnianie dzieci do lat 16 jest zakazane. Formy i charakter dopuszczalnego zatrudniania określa ustawa. Dodatkowo przepisy Kodeksu Pracy
Artykuł 33. Życie rodzinne i zawodowe 1. Rodzina korzysta z ochrony prawnej, ekonomicznej i społecznej. 2. W celu pogodzenia życia rodzinnego z zawodowym każdy ma prawo do ochrony przed zwolnieniem z pracy z powodów związanych z macierzyństwem i prawo do płatnego urlopu macierzyńskiego oraz do urlopu wychowawczego po urodzeniu lub adopcji dziecka.	Art. 18. Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Art. 71. 1. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. 2. Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa. Dodatkowo przepisy Kodeksu Pracy

Stanowisko Prezydium ws. Karty Praw Podstawowych UE (9.10.2007)

W związku z przygotowaniami do posiedzenia Konferencji Międzyrządowej, której celem jest m.in. przyjęcie Traktatu Reformującego UE, zwracamy się do Rządu RP o wsparcie starań NSZZ „Solidarność” i Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych nadania Kartie Praw Podstawowych UE mocy prawnie wiążącej.

Karta ma znaczenie kluczowe dla ruchu związkowego w Europie i w Polsce, jej włączenie do Traktatu spowoduje bowiem iż, w sprawach leżących w kompetencjach instytucji europejskich muszą być stosowane wynikające z niej przepisy takie jak zakaz pracy przymusowej, wolność stowarzyszania się w związkach zawodowych, prawo do podejmowania pracy, prawo pracowników do informacji i konsultacji, rokowań i działań zbiorowych, w tym strajku, prawo dostępu do pośrednictwa pracy, ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, zapewnienie należytych sprawiedliwych warunków pracy, zabezpieczenie i pomoc społeczna.

Uważamy, że wsparcie przeniesienia na poziom europejski tych wszystkich gwarancji pracowniczych, związkowych i socjalnych, które w naszym kraju są owocem przede wszystkim walki NSZZ „Solidarność”, będą wyrazem naszej solidarności z aspiracjami pracowników UE oraz będą stanowić rękojmię, że instytucje europejskie w swych decyzjach dotyczących przecież również naszego kraju będą te gwarancje uwzględniać.

Wydarzenia w Gruzji

7 listopada br. wielodniowe antyrządowe demonstracje w stolicy Gruzji Tbilisi zostały brutalnie stłumione przez policję i setki ludzi zostało rannych.

Prezydent Saakaszwili wprowadził stan wyjątkowy a także zapowiedział przyspieszone wybory prezydenckie na styczeń przyszłego roku. – Ogromne niezadowolenie w Gruzji jest bezpośrednim wynikiem źle prowadzonej i nieudolnej polityki rządu, który nie pozostawia miejsca na dialog oraz istotnie podważa podstawowe prawa pracownicze. Prezydent Saakaszwili musi natychmiast uchylić stan wyjątkowy oraz zapewnić pełne poszanowanie praw człowieka, w tym podstawowych standardów pracy – powiedział **Guy Ryder**, sekretarz generalny MKZZ.

Co najmniej jedna trzecia ludności Gruzji żyje poniżej progu ubóstwa, bezrobocie wynosi oficjalnie 16 proc. (w rzeczywistości znacznie więcej) a emerytura –16 euro na miesiąc. Zmiany w kodeksie pracy oznaczają możliwość zwolnienia pracownika bez podania przyczyny i bez skutecznej procedury odwoławczej.

– Prawo pracy prowadzi do lęku i niepewności wśród pracowników i ich rodzin, a do tego dochodzi brak dialogu społecznego oraz podstawowych praw i wolności. Jeśli Gruzja nie zmieni zasadniczo kierunku na stronę stabilnej demokracji, sytuacja jeszcze się pogorszy – komentuje **Guy Ryder**. □

Kalendarium

● **8 – 9 października** – W Brukseli odbyła się konferencja poświęcona budowaniu Dialogu Społecznego w Europejskim Sektorze Usług Cateringowych, której organizatorem była EFFAT i FERCO. Szczególną uwagę poświęcono podsumowaniu projektu, którego głównym celem było przygotowanie i wprowadzenie do użycia poradnika nt. ekonomicznie najkorzystniejszej oferty w usługach, cateringowych.

● **9 – 11 października** – W Pradze odbyła się konferencja zamykająca program realizowany przez czeski związek zawodowy CMKOS, polegający na stworzeniu projektu podręcznika dotyczącego Europejskich Rad Zakładowych. Ze strony NSZZ „S” w spotkaniu uczestniczył **Robert Szewczyk**.

● **11 – 13 października** – Pod hasłem „Wpływ partnerstwa społecznego na model ekonomiczny i socjalny Unii Europejskiej” zorganizowano w Bukareszcie seminarium inaugurujące projekt realizowany przez francuski związek zawodowy CFTC, w partnerstwie z Komisją Europejską i Europejskim Centrum Pracowników z Koenigswinter. W seminarium udział wzięły związki zawodowe z Bułgarii, Rumunii, Francji i Polski, a NSZZ „Solidarność” reprezentowali **Sylvia Szczepańska** i **Wojciech Kwidiński**.

● **16 – 17 października** – Europejski Instytut Związkowy (ETUI-REHS) zorganizował w Brukseli spotkanie na temat projektu „Mobilność przygraniczna wewnątrz poszerzonej Europy, którego dwoma głównymi celami będzie przegląd i rozmiary migracji w poszukiwaniu pracy oraz jej skutki ekonomiczne na rynek pracy w krajach wysyłających i przyjmujących.

● **17 – 19 października** – Zebrał się w Lizbonie Komitet Wykonawczy EKZZ. W programie obrad znalazły się m.in. takie punkty jak: plan działania dotyczący organizacji i pozyskiwania członków i omówienie ratyfikacji porozumienia z pracodawcami europejskimi dot. dialogu społecznego. W posiedzeniu uczestniczyli **Andrzej Adamczyk** oraz z ramienia Komitetu Kobiet EKZZ, **Danuta Wojdat**.

● **18 października** – W Warszawie odbyło się spotkanie z przedstawicielami szwedzkiego związku zawodowego KYRKA, będącego członkiem Konfederacji Pracowników z wyższym wykształceniem, SACO. Ze strony NSZZ „Solidarność” o naszych stosunkach ze związkami szwedzkimi mówił **Andrzej Matla**.

● **19–21 października** – Zorganizowano na Cyprze warsztaty pod patronatem Europejskiego Instytutu Związkowego ETUI/REHS poświęcone swobodnemu przepływowi pracowników w Europie. W programie m.in. przewidziano wymianę informacji dot. praktyki i strategii związkowej związanej z migracją i swobodą przepływu pracowników.

● **22 – 23 października** – W siedzibie KK odbyła się konferencja „Dialog społeczny w Regionie Bałtyckim” będąca częścią szerszego projektu, a zorganizowana przez niemiecką organizację KOWA. Konferencja poświęcona była w głównej mierze dialogowi społecznemu związanemu z tendencjami prywatyzacyjnymi w sektorze służby zdro-

wia. W konferencji uczestniczyli związkowcy z Niemiec, Litwy, Łotwy, Estonii i Polski, a z ramienia KK **Katarzyna Zimmer-Drabczyk** i **Jagoda Greger**.

● **25 października** – W Brukseli spotkali się członkowie Komitetu Stałego ds. gospodarki i zatrudnienia EKZZ. Gremium to zajmie się przygotowaniem uchwały dla Rady Wykonawczej EKZZ w sprawie nowego cyklu zintegrowanych wytycznych strategii lizbońskiej 2008/2009 oraz stanem przygotowań w sprawie dialogu makroekonomicznego. W posiedzeniu wzięł udział **Andrzej Matla**.

● **5 – 9 listopada** – Biuro Zagraniczne KK przeprowadziło specjalną akcję o zasięgu ogólnopolskim, zrealizowaną w ramach kampanii zbierania podpisów pod petycją EKZZ w sprawie wysokiej jakości usług użyteczności publicznej. W podróż po kraju wyruszyli **Andrzej Adamczyk** i **Andrzej Matla**.

● **7 – 9 listopada** – W Lizbonie miała miejsce V Wspólna Konferencja Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych na temat bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia pracowników. Konferencja, oprócz obrad plenarnych, obejmowała dyskusje na różne tematy: nadzwyczajne zagrożenia dla pracowników, edukacja i szkolenia w zakresie BHP, nowe zagrożenia dla życia i zdrowia pracowników oraz strategiczne podejście do zagadnień BHP. W konferencji uczestniczyła, prezentując swoje referaty **Iwona Pawlaczyk**, stały członek Komitetu Doradczego ds. BHP w Luksemburgu.

● **7 listopada** – W Brukseli spotkał się Komitet Dialogu Społecznego, działający w ramach EKZZ. W programie m.in. przewidziano prezentację analizy zmian na rynku pracy dokonanej wspólnie przez przedstawicieli pracodawców i pracowników, a także badanie następstw godzenia pracy, życia rodzinnego i prywatnego. W posiedzeniu wzięł udział **Sławomir Adamczyk**.

● **8 – 10 listopada** – W Bukareszcie odbyła się zorganizowana przez EKZZ i Europejski Instytut Związkowy ETUI/REHS konferencja dla członków sieci NETLEX. Konferencja stanowiła forum informacji na temat sytuacji prawnej w dziedzinie: europejskiego dialogu społecznego, transnarodowych praw związkowych, poprawy regulacji prawnych (BHP, prawo handlowe), sytuacji w europejskim prawie pracy (Zielona Karta, ochrona przed zwolnieniami, czas pracy).

● **12 listopada** – W Brukseli spotkał się Komitet ds. Rokowań Zbiorowych EKZZ. Uczestnicy zajęli się przeglądem ostatnich tendencji związanych z rokowaniami zbiorowymi, przygotowaniem rezolucji dla komitetu wykonawczego, propozycjami raportu 2007 dot. rokowań zbiorowych i kampanią na rzecz sprawiedliwej płacy. W posiedzeniu uczestniczył **Sławomir Adamczyk** z KK.

● **13 listopada** – W Brukseli odbyło się kolejne posiedzenie Komitetu Konsultacyjnego ds. Przemian Przemysłowych w ramach prac EKES. **Marian Krzaklewski** wygłosił referat na temat opinii pt. „Rozwój europejskiego przemysłu cementowego”. □